

Zielone budynki.
Systemy oceny
budynków.

Budynki
zrównoważone

Budynki zielone
Budynki ekologiczne
Sustainable buildings
Green buildings
Eco buildings
High performance buildings

Budynki zrównoważone są to obiekty charakteryzujące się minimalnym zużyciem zasobów naturalnych na etapie budowy i eksploatacji oraz niskim negatywnym oddziaływaniem na środowisko naturalne i biologiczną różnorodność przy zachowaniu optymalnej użyteczności dla właścicieli.

Budynki zrównoważone

**Zielone
budynki**

**Aspekty
ekonomiczne**

**Aspekty
środowiskowe**

**Aspekty
społeczne**

Cechy budynków istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju:

- **wydłużony i zróżnicowany cykl życia** (projektowanie i budowa, eksploatacja, modernizacja, remonty, wyburzenia, recykling i ponowne wykorzystanie materiałów),
- **rozbieżności pomiędzy własnością a użytkownikiem,**
- **stałość obiektu w miejscu,** sztywna lokalizacja procesu budowlanego i związane z tym zróżnicowanie budynków i procesów,
- **wysoki koszt realizacji produktu** (budynku) i niezbyt duża liczba transakcji na rynku.

Budownictwo angielskie

zgodnie z wymogami Pakietu Informacyjnego (Home Information Pack)

- nacechowane recyklingiem i naturą
- bazuje na materiałach naturalnych lub pozyskanych z odpadów
- domy ze słomy lub ziemi, farby z gliny, dachówki z przerobionych opon, dachy fotowoltaiczne, toalety bez wody
- **bio regionalizm** – wykorzystanie lokalnych i tradycyjnych materiałów
- wkomponowanie budynków w otoczenie (niekiedy ekstremalne)
- budynki w technologii *low impact* wykonane z materiałów nieprzetwarzanych i nieobciążających środowiska

Budownictwo austriackie

zgodne z certyfikatami ekologicznymi
KLIMA :AKTIV oraz **KLIMA:AKTIV MOBIL**

- budownictwo zrównoważone
- budynki odpowiednio wpisane w środowisko
- ograniczenie zużycia energii
- domy o klasycznym kształcie domów pasywnych
- maksymalne uszczelnienie budynków
- stosowanie materiałów o jak najniższym współczynniku przenikania ciepła
- naturalność materiałów jest kwestią drugorzędną...

- **stosowanie tzw. DREWNA KSIĘŻYCOWEGO**
- domy wykonane są w 100% z drewna, bez użycia jakichkolwiek środków chemicznych, plastiku, betonu czy stali
- Ma najniższy współczynnik przenikania ciepła
- Kilka razy bardziej odporne drewno na działanie ognia niż domy murowane
- Ściany bardzo dźwiękochłonne

Budownictwo kanadyjskie

program *EQuilibrium* (równowaga) – stworzenie budynku produkującego energię

najmniejsze zapotrzebowanie na energię
bardzo dobra izolacja cieplna przegród budowlanych
bryła odpowiednio wpisująca się w środowisko
optymalizowane przeszklenia
stosowane materiały o dużej bezwładności termicznej
urządzenia grzewcze zasilane energią odnawialną

Zalety	Wady
surowiec	mała bezwładność cieplna
czas budowy	niewielka rozpiętość
mały ciężar	trudności techniczne w wykonaniu
łatwo przebudować i modernizować	brak koordynacji wymiarowej
można budować zimą	małe rozpowszechnienie technologii
mała grubość	

Budownictwo szwajcarskie

”dom służy człowiekowi i nie jest wrogiem środowiska”

projektowanie zgodnie z ideą **2000w** priorytetem jest zapewnienie komfortu życia mieszkańcom do oceny budynków pod kątem ich ekologiczności wykorzystuje się standardy certyfikatu **MINERGIE** – można zdobyć certyfikat przy zasadniczo niskim poziomie zużycia energii na ogrzewanie i zastosowanie przynajmniej jednego z rozwiązań:

pompa ciepła z gruntowym wymiennikiem
kocioł do spalania paliw odnawialnych z automatycznym podajnikiem i zintegrowany z kolektorem słonecznym
korzystanie z energii pozyskiwanej z biogazu odpadów przemysłowych
zwarta bryła budynku ograniczająca straty ciepła
współczynnik przenikania ciepła dla ścian zewnętrznych nie może przekroczyć 0,2 W, dla dachu i podłogi 1,0 W, a dla okien i drzwi 1,2 W
dobór materiałów nietoksycznych, energooszczędnych i mogących być poddanych recyklingowi
wyposażenie domu w wydajny sprzęt gospodarstwa domowego oraz energooszczędne oświetlenie

Budownictwo pasywne

- jest to przykład budownictwa energooszczędnego
- charakteryzuje się mniejszym zużyciem energii i wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych
- pierwszy budynek ekstremalnie energooszczędny potrzebował 15kWh/m₂/rok do ogrzewania wnętrza
- budynki „zero-energetyczne” – nie wymagają dostarczania energii do ogrzewania czy chłodzenia

Ehlia, czyli klasyczny dom pasywny

- budynek w konstrukcji szkieletowej
- powierzchnia 165,2 m².
- **zapotrzebowanie na ciepło wynosi 14 kWh/(m²·rok).**
- dom ogrzewa kompaktowa centrala grzewcza Vitotres 343 – połączenie powietrznej **pompy ciepła, rekuperatora i gruntowego wymiennika ciepła.**
- **kolektory słoneczne i baterie fotowoltaiczne** wspomagają zasilanie domu i dostarczają ciepłej wody.
- przed domem znajduje się oczko wodne zasilane wodą opadową zbieraną z dachu.
- Klasyczny kształt domu pasywnego. Niezależna konstrukcja balkonu zacieniającego okna. Na dachu kolektory i baterie słoneczne. Te ostatnie dodatkowo zacieniają okna na piętrze (Balkon ma szerokość rusztowania – w trakcie prac wykonawca odkrył, że idealnie zacieniają okna latem)

fot. Andrzej T. Papliński

Dodatkowe ogrzewanie w postaci promiennika – obrazu na prąd. Działa przez dziesięć minut – zastrzegają gospodarze osiedla

Activ Haus

- Activ Haus, to dom pasywny o charakterze tradycyjnym
- brak okien od północy
- balustrada to panel fotowoltaiczny

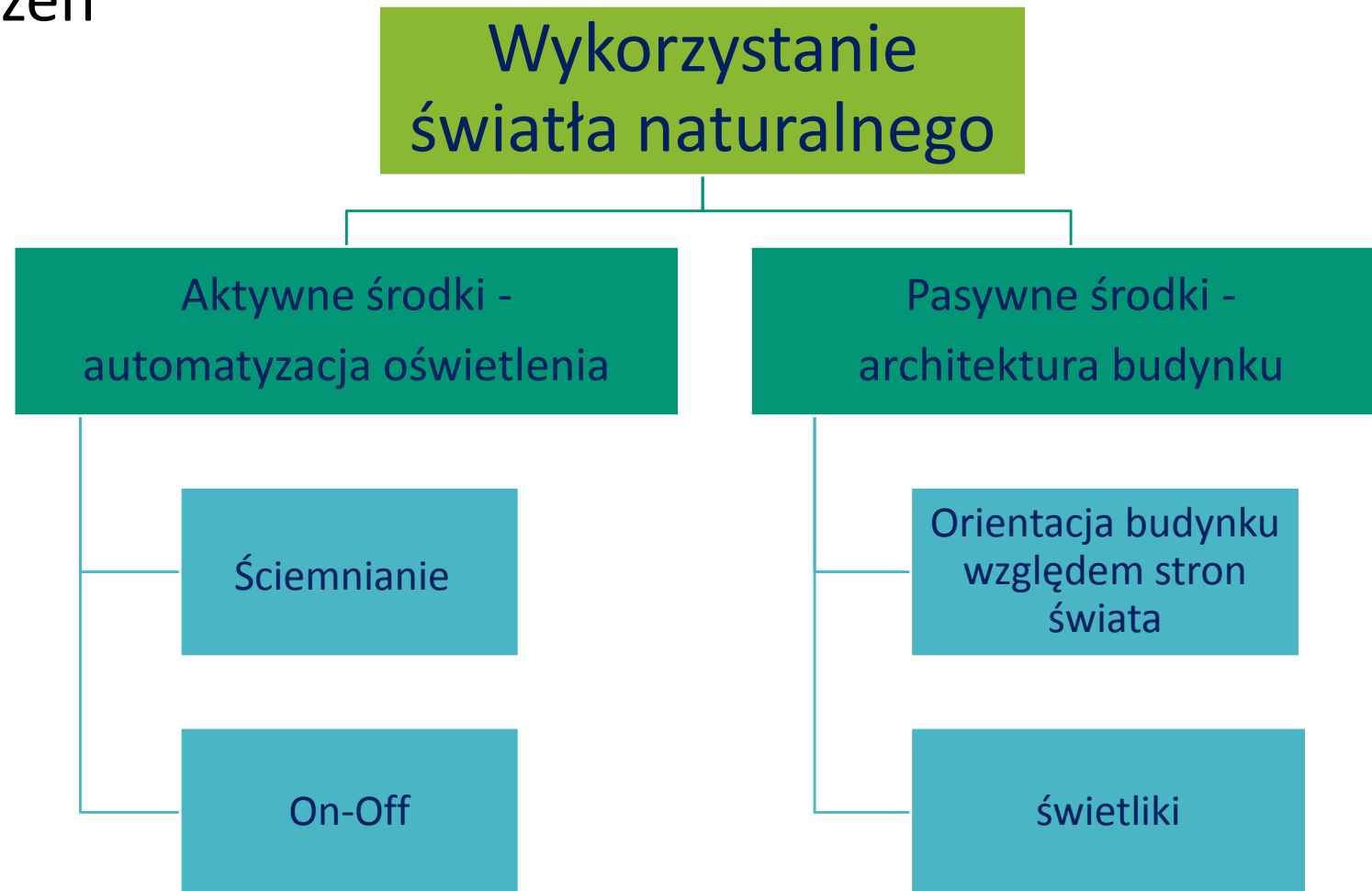

fot. Andrzej T. Papliński

Typowe parametry projektowe i eksploatacyjne budynku zielonego:

1. Maksymalne wykorzystanie światła dziennego do oświetlenia pomieszczeń

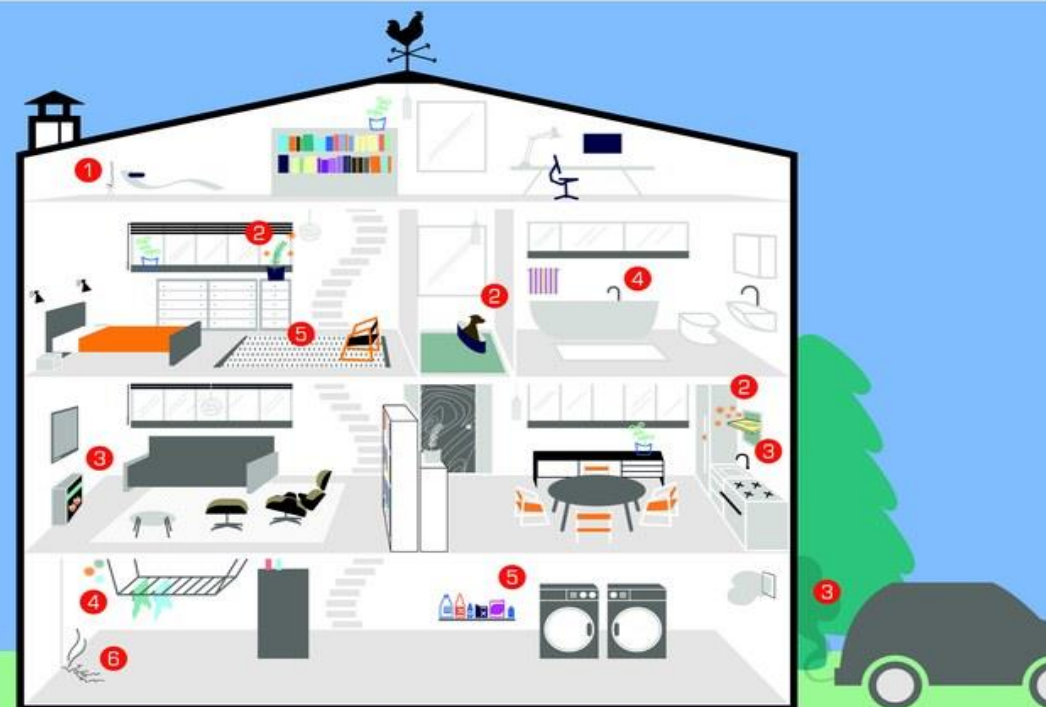

2. Wysoka jakość powietrza wewnątrz pomieszczeń oraz indywidualna kontrola i sterowanie środowiskiem wewnątrz

Zanieczyszczenie powietrza w pomieszczeniach

W pomieszczeniach – domach, miejscach pracy, szkołach czy sklepach – spędzamy znaczną część każdego dnia. Niektóre zanieczyszczenia powietrza mogą występować w pomieszczeniach w dużych stężeniach, co może prowadzić do powstawania problemów ze zdrowiem.

1 / Dym tytoniowy

Narażenie na jego oddziaływanie może przyczynić się do pogłębienia problemów z układem oddechowym (np. nasilić ataki astmy), działać drażniąco na oczy i wywoływać raka płuc, bóle głowy, ataki kaszlu i ból gardła.

4 / Wilgoć

W wilgotnych pomieszczeniach mogą rozwijać się setki gatunków bakterii, grzybów i pleśni. Narażenie na ich oddziaływanie może powodować problemy z układem oddechowym, wywoływać alergię i prowadzić do rozwoju astmy, a także wywierać niekorzystny wpływ na układ odpornościowy.

2 / Alergeny (w tym pyłki)

Mogą wpłynąć na pogłębienie problemów z układem oddechowym i mogą wywoływać ataki kaszlu, uczucie ucisku w klatce piersiowej, problemy z oddychaniem, podrażnienie oczu i wysypkę.

5 / Chemikalia

Niektóre szkodliwe, syntetyczne chemikalia wykorzystywane w preparatach do czyszczenia, a także przy produkcji dywanów i mebli mogą powodować uszkodzenie wątroby, nerek i układu nerwowego, wywoływać raka, ból głowy i mdłości, a także działać drażniąco na oczy, błonę śluzową nosa i gardło.

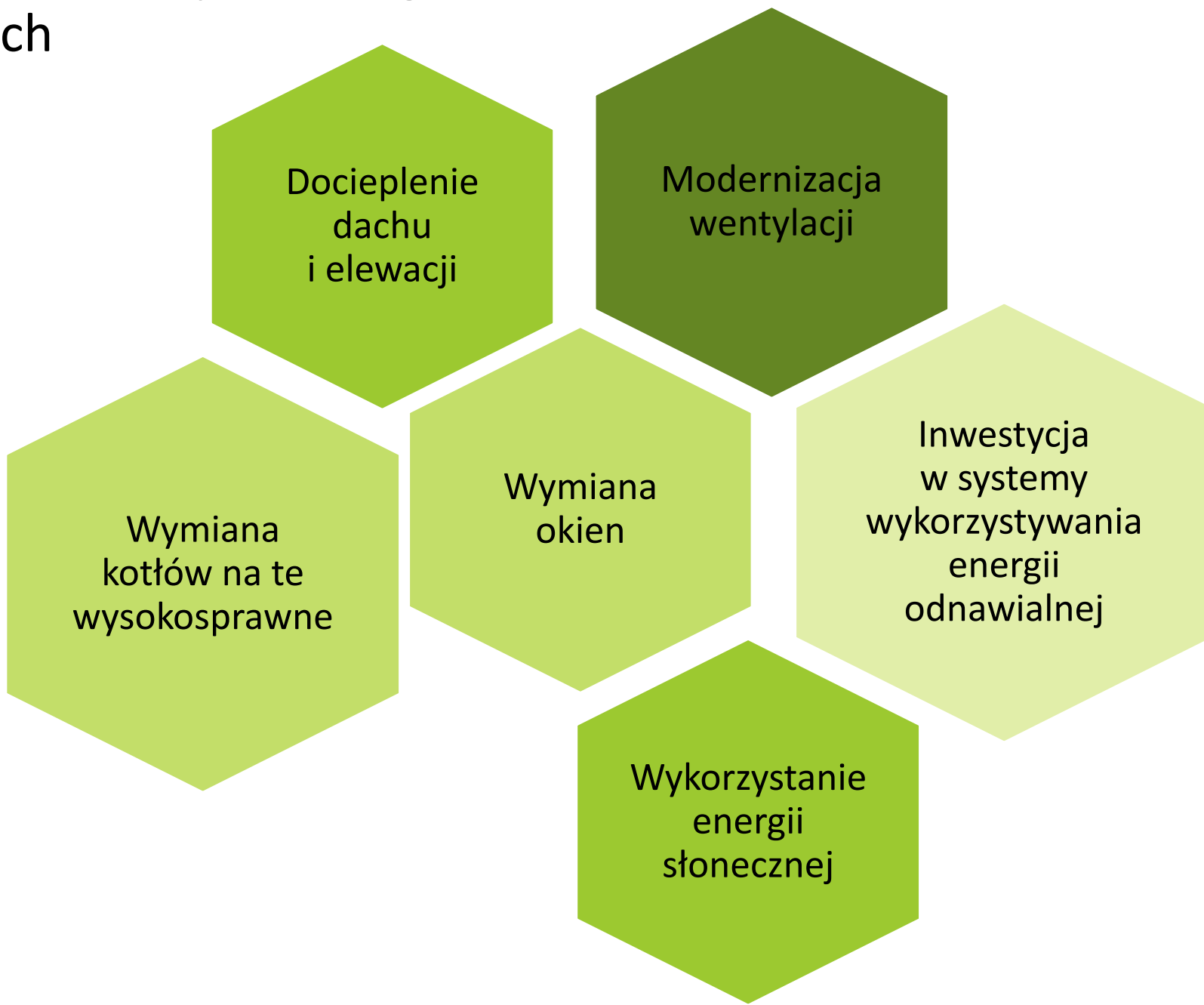
3 / Tlenek węgla (CO) oraz dwutlenek azotu (NO₂)

Przyjęcie dużych dawek CO może prowadzić do śmierci; mniejsze dawki mogą powodować ból głowy, zawroty głowy i mdłości. NO₂ może powodować podrażnienie oczu i gardła oraz wywoływać duszności i infekcje układu oddechowego.

6 / Radon

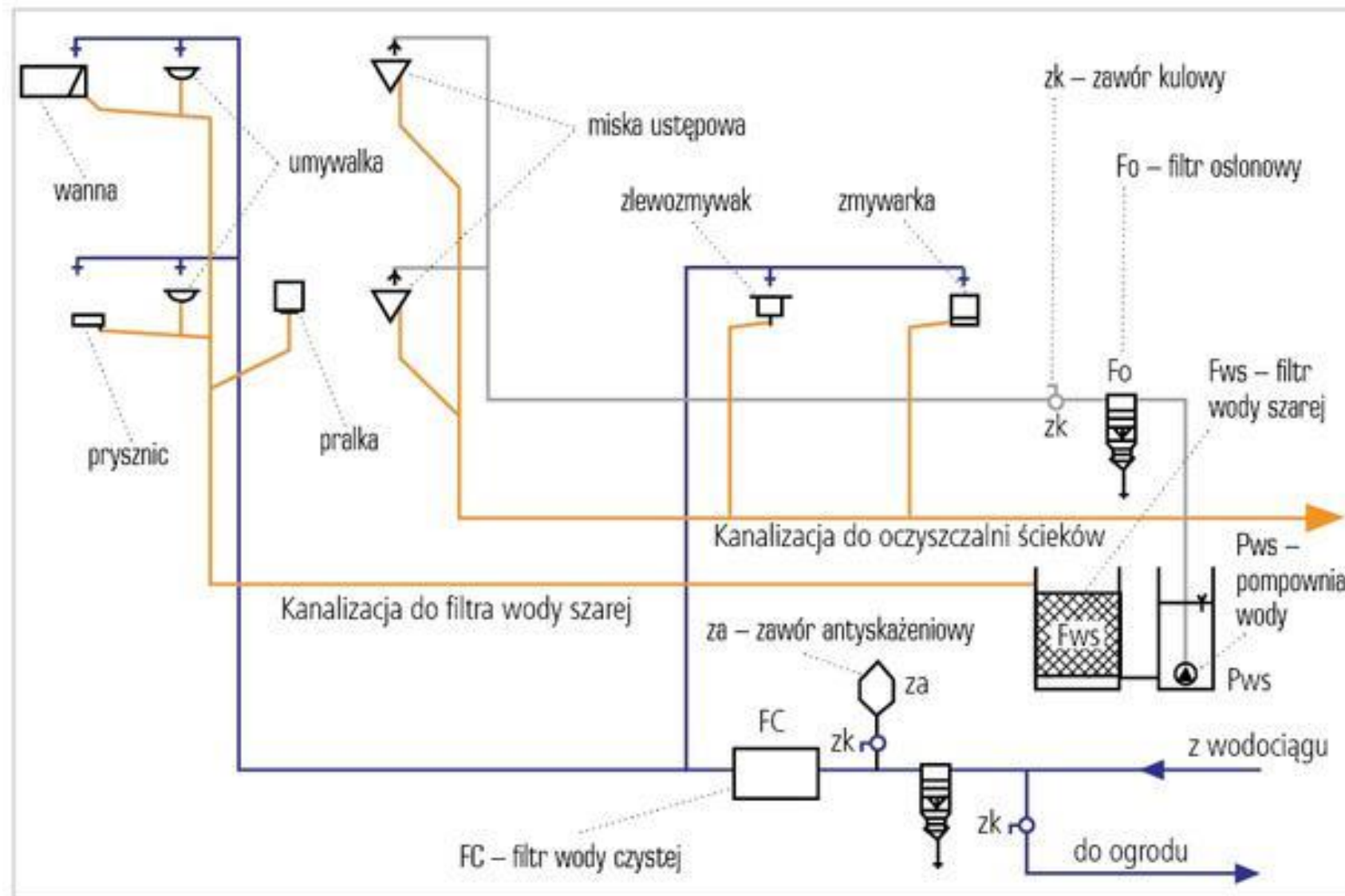
Wdychanie tego promieniotwórczego gazu może powodować uszkodzenie płuc i wywoływać raka płuc.

3. Niski poziom zużycia energii wskutek zastosowania wielu rozwiązań technicznych

4. Recykling „szarej wody” (*grey water*)

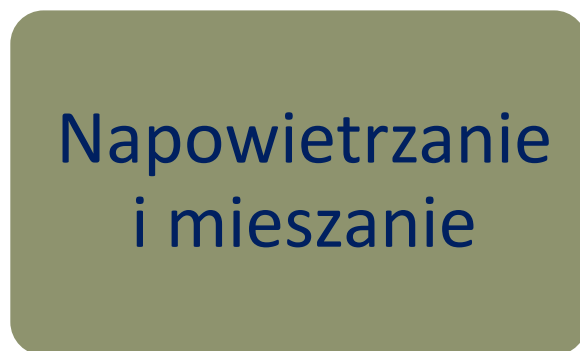
Szara woda, nawet oczyszczona, nie może na żadnym etapie stykać się z wodą pitną z powodu istniejącego ryzyka skażenia!!!

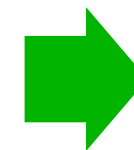
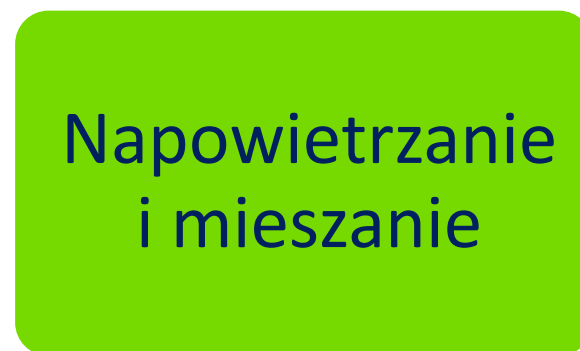
Przykład instalacji dualnej w domu jednorodzinnym

Etapy oczyszczania „szarej wody”

I

II

5. Minimalizacja oddziaływania na otoczenie (tzw. *site impact*)
6. Dobre wykorzystanie istniejącej sieci/infrastruktury transportowej i jasno określona polityka transportowa
7. Ponowne wykorzystanie istniejących budynków i staranny dobór oraz specyfikacja materiałów o niskim poziomie oddziaływania na środowisko

Aspekty kontroli oddziaływań

- efektywność energetyczna
- efektywność wodna
- ochrona środowiska
- jakość środowiska wewnętrznego
- „zielone cechy”

Międzynarodowe systemy certyfikacji budynków zrównoważonych:

- pozwalają określić w jaki sposób i w jakim stopniu budynek i jego eksploatacja oddziałują na środowisko
- przekładają się na wartość rynkową obiektu
- poprawiają jakość środowiska życia i pracy ludzi poprzez stworzenie bardziej korzystnego klimatu wewnątrz budynku i zmniejszenie zagrożenia chorobami

Wyróżnia się trzy typy systemów certyfikacji ekologicznej budynków

OBOWIĄZKOWE CERTYFIKATY ENERGETYCZNE

- certyfikacja jest obowiązkowa
- ocena jest ograniczona do określenia efektywności energetycznej budynku
- głównie ma zastosowanie do budynków mieszkalnych i mieszkań

DOBROWOLNE CERTYFIKATY EKOLOGICZNE

- certyfikacja ma charakter dobrowolny
- zakres oceny obejmuje charakterystykę ekologiczną budynku (efektywność energetyczną, wykorzystanie materiałów ekologicznych i recyklingowych, jakość powietrza wewnętrznego) – bardzo duża liczba parametrów
- dotyczy głównie budynków komercyjnych

DOBROWOLNE SYSTEMY CERTYFIKACJI KOMPLEKSOWEJ

- certyfikacja ma charakter dobrowolny
- ocena obejmuje nie tylko aspekty ekologiczne związane z budynkiem, a ilość ocenianych parametrów jest niewielka
- obejmuje głównie ocenę budynków i domów mieszkalnych

Metody oceny budynków pod kątem zrównoważonego rozwoju

- W Polsce jest to System Ocen Oddziaływania na Środowisko (OOS)
- CEN / TC350 jest odpowiedzialny za opracowanie horyzontalnych znormalizowanych metod oceny aspektów zrównoważonego rozwoju nowych i istniejących robót budowlanych (budynków i inżynierii lądowej), w tym horyzontalnych podstawowych zasad opracowywania deklaracji środowiskowych produktów budowlanych

Systemy certyfikacji, metodologie i narzędzia oceny budynków zrównoważonych

Ameryka Północna i Południowa

- LEED – Leadership in Energy and Environmental Design (USA) – system certyfikacyjny
- WBDG – Whole Building Design Guide (USA) – zalecenia projektowe
- Athena LCA - Life Cycle Assessment - data & software (Kanada) – narzędzia oceny oddziaływania na środowisko
- BREEAM Canada (Kanada) – system certyfikacyjny
- Green Globes (USA, Kanada) – system certyfikacyjny
- AQUA (Brazylia) – system certyfikacyjny
- SICES (Meksyk) – system certyfikacyjny

Europa

- EU Green Building (Unia Europejska) – system certyfikacyjny w zakresie efektywności energetycznej
- BREEAM – Building Research Establishment Environmental Assessment Method (Szkocja) – system certyfikacyjny
- Nordic Ecolabel (Skandynawia) – certyfikacja domów mieszkalnych i małych budynków
- Quality Approved Passive House (Niemcy) – system certyfikacyjny
- H&E Habitat and Environnemental (Francja) – system certyfikacji
- ITB-BEE Building Environmental Efficiency (Polska) – system certyfikacji

Azja, Australia i Oceania

- HK-BEAM (Honkong) – system certyfikacyjny
- CEPAS – Comprehensive Environmental Performance Assessment Scheme for Buildings (Honkong) – system technik i narzędzi oceny
- 3-Star (Chiny) – system certyfikacyjny
- BCA Green Mark (Singapur) – system certyfikacyjny
- EcoTech (Australia) – systemy i instrumenty monitorowania środowiska
- Green Star (Australia i Nowa Zelandia) – system certyfikacyjny

Afryka

- GB TOOL (RPA) – system certyfikacyjny
- Green Star SA – system certyfikacyjny
- SBAT – The Sustainable Building Assessment Tool (RPA) – system certyfikacyjny, narzędzia oceny

Przyczyny wielości systemów certyfikacji i oceny w zrównoważonym budownictwie:

- zróżnicowanie klimatyczne krajów
- uwarunkowania polityczno – prawne
- uwarunkowania ekonomiczne i prawne
- poziom rozwoju gospodarczego kraju
- brak jednolitej, powszechnie akceptowalnej definicji budynku zrównoważonego (jego cech i parametrów użytkowych)
- rozwój koncepcji i modelu budynku zrównoważonego i wynikające z tego tworzenie nowych systemów oceny i certyfikacji

LEED – Leadership in Energy and Environmental Design

- program certyfikacji zielonych budynków
- opracowany przez organizację non-profit US – Green Building Council (USGBC)
- zawiera zestaw systemów oceny do projektowania, budowy, eksploatacji i utrzymania zielonych budynków, domów i dzielnic, który ma pomóc właścicielom budynków architektom i wykonawcom na odpowiedzialne ekologicznie i efektywne wykorzystanie zasobów
- oceniane są głównie budynki nowe w fazie projektu i budowy (domy mieszkalne, budynki komercyjne, wnętrza i struktury szkół, obiektów handlowych i opieki zdrowotnej, zagospodarowanie obszaru, nowych realizacji i kapitalnych renowacji)
- Ocena jest dokonywana z uwzględnieniem sześciu podstawowych aspektów istotnych dla środowiska i zdrowia człowieka

Budynki mogą kwalifikować się do czterech poziomów certyfikacji:

- **Certyfikat:** 40-49 punktów
- **Srebrny:** 50-59 punktów
- **Złoto:** 60-79 punktów
- **Platyna:** 80 punktów i więcej

Zrównoważona lokalizacja

Efektywna gospodarka wodna

Energia

Materiały budowlane

Jakość środowiska wewnętrznego

Innowacje

Priorytety regionalne

Zakres zastosowania systemu LEED według rodzajów budynków i fazy cyklu życia

Domy mieszkalne	
Zagospodarowanie otoczenia	
Wnętrza budynków komercyjnych	
Konstrukcja i wykończenie	Istniejące budynki, eksploatacja i utrzymanie
Nowe projekty, kapitalne remonty i modernizacje	
Szkoły	
Budynki handlowe	
Budynki opieki zdrowotnej	
Faza cyklu życia	

PROJEKT

BUDOWA

EKSPLOATACJA

BREEAM – Building Research Establishment Environmental Assessment Method

- System certyfikacji wielokryterialnej budynków BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method).
- Metoda stanowi dla inwestorów narzędzie zarządzania projektem, celem poprawy wpływu inwestycji na środowisko.
- W procesie certyfikacji niezbędne jest zatrudnienie asesora BREEAM.

Budynki z certyfikatem na poziomie Good mają o 10 % mniejszą emisję CO₂ niż standardowe budynki.

	Zarządzanie
	Zdrowie i dobre samopoczucie
	Energia
	Transport
	Woda
	Materiały budowlane
	Odpady
	Wykorzystanie terenu i ekologia
	Zanieczyszczenia
	Innowacje

Kryteria BREEAM

Zarządzanie

- wdrożenie
- wpływ budowy na otoczenie
- instrukcja użytkowania obiektu

Odpady

- odpady budowlane
- kruszywo z recyklingu
- recykling

Zdrowie i dobre samopoczucie

- dostęp do światła dziennego
- komfort termiczny użytkowników
- akustyka
- jakość powietrza wewnętrznego i wody
- oświetlenie

Zanieczyszczenia

- ryzyko wycieku czynnika chłodniczego
- zagrożenie powodziowe
- emisja NOx
- zanieczyszczenie wód
- hałas i oświetlenie zewnętrzne

Energia

- emisja CO2
- technologie nisko emisyjne
- efektywność energetyczna
- rejestrowanie zużycia energii

Zagospodarowanie terenu i ekologia

- wybór lokalizacji
- ochrona ekosystemu
- wartość ekologiczna

Transport

- dostępność transportu publicznego
- ruch pieszy oraz rowerowy
- plan podróży
- bliskość funkcji handlowo - usługowych

Materiały

- analiza LCA
- ponowne użycie
- odpowiedzialne pozyskiwanie
- trwałość

Woda

- zużycie wody
- zapobieganie wyciekom
- ponowne użycie/recykling

Innowacja

- zastosowanie nowoczesnych technologii

Certyfikacja BREEAM

Certyfikat BREEAM	Wynik sumaryczny (%)
Niezadowalający, nieklasyfikowany	<30
Zadowalający	≥30
Dobry	≥45
Bardzo dobry	≥55
Doskonały	≥70
Wyróżniający	≥85

Proces certyfikacji zazwyczaj dzieli się na fazę koncepcji i projektowania, fazę realizacji i fazę zakończenia inwestycji i przekazania budynku do użytkowania.

W BREEAM wyróżnia się kilka schematów:

- **New Construction** (International – dla krajów poza Wielką Brytanią) dla budynków nowopowstających,
- **In-Use** dla budynków istniejących i użytkowanych min. dwa lata,
- **Refurbishment & Fit-Out** dla renowacji i wykończenia,
- **Communities** dla projektów urbanistycznych i **Infrastructure** dla projektów infrastrukturalnych.

Projektowanie

Przepisy, wytyczne

Etapy inwestycji

